

Trafikutskottets betänkande

1984/85:29

om vissa körkortsfrågor (prop. 1984/85:137)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas *dels* vissa förslag till ändringar i körkortslagen, *dels* frågan om införande av ett särskilt förarprov för den som vill föra tung motorcykel.

Betänkandet ägnas huvudsakligen åt den sistnämnda frågan och de m-motioner vari man motsätter sig regeringens avsikt att besluta införa det särskilda förarprovet. Utskottet har emellertid ingen erinran mot att så sker. M-ledamöterna reserverar sig.

Utskottet tillstyrker vidare regeringens förslag till ändringar i körkortslagen. I ett särskilt yttrande av fp-ledamoten berörs det förslag till ändring i lagen som avser polismans förarbehörighet.

Propositionen

I proposition 1984/85:137 om vissa körkortsfrågor föreslår regeringen (kommunikationsdepartementet) att riksdagen antar ett inom kommunikationsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i körkortslagen (1977:477).

Vidare bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad föredragande departementschefen har anfört om ökad trafiksäkerhet för motorcyklister.

Det i propositionen framlagda lagförslaget har tagits in som *bilaga* till detta betänkande.

I propositionen förordas att ett körkort som inte förnyas tio år efter utfärdandet skall bli ogiltigt först om körkortshavaren inte följer en anmaning att förnya det. Vidare föreslås att en polisman som har körkort med behörigheten B (bil) i tjänsteutövning skall få köra även motorcykel, att bevakningen av att den som söker körkort har uppnått rätt ålder knyts till utlämnandet av körkortet, att den som har ett körkortstillstånd skall kunna meddelas en varning och att möjligheten att föra anslutningsbesvär slopas i körkortsmål.

I propositionen redogörs för de förslag för ökad säkerhet för motorcyklister som ledningsgruppen för motorcykel- och cykelfrågor har utarbetat. Tyngdpunkten i förslagen ligger i en bättre körkortsutbildning och fortbildning. Bl. a. föreslås att den som vill köra tung motorcykel skall ha avlagt ett godkänt förarprov på en sådan motorcykel.

Förslaget om förarprov på tung motorcykel föreslås genomfört den 1 januari 1986. Övriga förslag föreslås genomförda den 1 juli 1985.

Motionerna

Motioner framlagda med anledning av propositionen

I motion 1984/85:3045 av Rolf Clarkson m. fl. (m) yrkas att riksdagen avslår propositionen angående införandet av ett särskilt förarprov för tung motorcykel.

I motion 1984/85:3046 av Linnea Hörlén (fp) yrkas att riksdagen avslår propositionen i den del som gäller rätt för polisman som har körkort med behörighet B att i tjänsteutövning föra fordon av alla slag.

I motion 1984/85:3047 av Gullan Lindblad (m) yrkas att riksdagen med avslag på propositionen hos regeringen anholder om nytt förslag i enlighet med vad som i motionen anförts.

Motioner framlagda under den allmänna motionstiden 1985

I motion 1984/85:439 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 8), att riksdagen beslutar införa särskilt förarprov för tung motorcykel.

I motion 1984/85:743 av Ewy Möller (m) yrkas att riksdagen beslutar att ett särskilt förarprov för tung motorcykel skall införas.

I motion 1984/85:1970 av Linnea Hörlén och Olle Grahn (båda fp) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 2), att riksdagen beslutar om införande av körkortsprov för tung och snabb motorcykel.

Utskottet

I propositionen föreslås att riksdagen antar ett förslag till lag om ändring i körkortslagen (1977:477).

Vidare bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad föredragande departementschefen anför om ökad trafiksäkerhet för motorcyklister.

1. Lagförslaget i de delar det ej avser polismans förarbehörighet

Lagförslaget, som i bilaga är fogat till detta betänkande, innebär i huvudsak ändring av de regler som nu gäller i fråga om förnyelse av körkort, polismans förarbehörighet, utfärdande av körkort, varning samt anslutningsbesvär.

Det förordas sålunda

- att ett körkort som inte fönyas tio år efter utfärdandet skall bli ogiltigt först om körkortsinnehavaren inte följer en anmaning att förnya det,
- att en polisman som har körkort med behörigheten B (personbil, lätt lastbil) i tjänsteutövning skall få köra även motorcykel.

- att bevakningen av att den som söker körkort har uppnått rätt ålder knytts till utlämnandet av körkortet,
 - att den som har ett körkortstillstånd skall kunna meddelas en varning samt
 - att möjligheten att föra anslutningsbesvär slopas i körkortsmål.
- Lagförslaget föreslås genomfört den 1 juli 1985.

Utskottet tillstyrker till en början lagförslaget i de delar det ej avser polismans förarbehörighet och avstyrker motionerna 1984/85:3045 (m) och 1984/85:3047 (m) i motsvarande delar.

Utskottet återkommer till den del av lagförslaget som avser polismans förarbehörighet i avsnitt 3 av detta betänkande.

2. Ökad trafiksäkerhet för motorcyklister

Vad gäller frågan om ökad trafiksäkerhet för motorcyklister vill utskottet först erinra om att enligt nuvarande ordning kan körkort för motorcykel förvärfvas av den som fyllt 16 år. Körkortshavaren får dock inte köra tung motorcykel förrän han fyllt 18 år. En tung motorcykel har en motor vars slagvolym överstiger 125 kubikcentimeter. Om slagvolymen understiger 125 kubikcentimeter är det fråga om en lätt motorcykel.

I propositionen framhålls att antalet motorcyklar, särskilt tunga sådana, och motorcykelolyckor ökat kraftigt sedan år 1980. Även antalet dödade och skadade cyklister har successivt ökat sedan mitten av 1970-talet.

Föredragande departementschefen tillkallade därför i december 1983 en ledningsgrupp för motorcykel- och cykelfrågor med uppgift att leda och samordna arbetet för ökad trafiksäkerhet för dessa trafikanter. Ledningsgruppen har bl. a. föreslagit att ett särskilt körkort införs för den som vill köra tung motorcykel.

Till stöd för förslaget har gruppen redovisat den tekniska utvecklingen av motorcyklarna, som medfört att steget mellan lätt och tung motorcykel ökat väsentligt. Den tunga motorcykeln har höga prestanda i fråga om hastighet och acceleration. Genom den höga hastigheten och tyngden utvecklar den stor rörelseenergi och centrifugalkraften blir stark vid körning i kurva. Den tunga motorcykeln är därför enligt gruppen betydligt svårare att manövrera än en lätt motorcykel.

Föredraganden erinrar för sin del om att olyckorna med motorcyklister stigit i takt med att antalet motorcyklar har ökat. År 1979 dödades eller skadades enligt officiell statistik drygt 1 000 motorcyklister. År 1984 var motsvarande antal ca 80 % högre, dvs. 1 800. Eftersom alla olyckor inte rapporteras torde det verkliga antalet skadade motorcyklister kunna uppskattas till mellan 6 000 och 7 000. Undersökningar som gjorts visar att risken att dödas eller skadas i trafiken är i genomsnitt minst tio gånger större för en motorcyklist än för en bilist i samma ålder.

Förarutbildningen för körkort med behörighet A (motorcykel) är i dag --

fortsätter föredraganden – nästan uteslutande inriktad på utbildning av 16-åringar på lätt motorcykel. Under år 1984 startades i ledningsgruppens regi riksomfattande fortbildningskurser, i vilka drygt 10 000 motorcyklister deltog. Härvid visade det sig att många förare av tunga motorcyklar inte behärskade sitt fordon.

För att säkerställa att de som vill köra tung motorcykel verkligen kan behärska sitt fordon är det – betonar föredraganden – naturligt att inom ramen för det differentierade körkortssystemet nu kräva utbildning och förarprov på tung motorcykel för att få köra ett sådant fordon.

För att genomföra en sådan ny ordning avser föredraganden att senare föreslå regeringen vissa ändringar i körkortsförordningen (1977:722). I sina huvuddrag bör ett sådant förslag innebära följande. Ett *särskilt förarprov för den som vill köra tung motorcykel* införs. Provet bör bestå av såväl förhör som körprov. För den som avlagt godkänt prov på lätt motorcykel bör det dock räcka med ett körprov på tung motorcykel. Det nya kravet bör gälla dem som efter ikraftträdandet tar körkort för motorcykel. För att skilja mellan dem som har rätt att köra bara lätt motorcykel och dem som har rätt att köra även tung motorcykel bör villkoret LÄTT MC antecknas i körkortet för dem som kör upp på lätt motorcykel. För att få bort villkoret krävs en uppkörning på tung motorcykel. Den bör få ske först sedan körkortshavaren fyllt 18 år. Det nya provet bör tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1986.

I de under den allmänna motionstiden vid innevarande års riksmöte väckta motionerna 1984/85:439 (c), 1984/85:743 (m) och 1984/85:1970 (fp) yrkas att riksdagen beslutar införa särskilt förarprov för tung motorcykel.

I motion 1984/85:3047 (m) yrkas att riksdagen med avslag på propositionen anhåller om ett *nytt förslag om körkort för tung motorcykel*. Motionären framhåller att det är näst intill omöjligt att genom enbart ett praktiskt körprov utröna den sökandes egenskaper vad gäller mognad, hänsyn, omdöme osv. Det är endast vid ett muntligt teoretiskt prov som representanter för trafikmyndigheter får kontakt med den sökande och kan bilda sig en uppfattning om dennes personliga egenskaper, som ju är långt viktigare än tekniskt kunnande. I stället för propositionens förslag borde enligt motionären en helt annan ordning prövas. Denna skulle innebära att förare av lätt motorcykel efter två eller tre års prickfri körning automatiskt får tillstånd att föra tung motorcykel. Har föraren däremot dragit på sig polisanmärkningar – som skulle antecknas i en liggare – skulle automatiken utebli. Motionären betonar att med den sålunda föreslagna ordningen skulle körkortet för tung motorcykel bli en belöning för gott uppförande i trafiken.

Utskottet vill med anledning av denna motion till en början erinra om att körkortstillstånd – enligt 7 § körkortslagen – endast får meddelas den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon. Vid prövningen av de

personliga förhållandena skall särskilt beaktas om sökanden är känd för ett nyktert levnadssätt och om det kan antas att han såsom förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken. Vidare gäller – enligt 13 och 14 §§ körkortslagen – att en körkortssökande får godkännas endast om han motsvarar vissa kvalifikationer som förarprovet är avsett att utröna. Förarprovet gäller

1. sökandens kunskaper om vägtrafikens utveckling, trafiksäkerhetsfrågornas betydelse, trafikolyckornas orsaker, omfattning och karaktär samt vikten av ett ansvarsmedvetet och hänsynsfullt uppträdande i trafiken,

2. sökandens kunskaper om gällande trafikföreskrifter, den verkan från trafiksäkerhetssynpunkt som sjukdom, uttrötning och stimulerande eller bedövande ämnen, särskilt alkoholhaltiga drycker och narkotika, medför på den mänskliga organismen,

3. sökandens kunskaper om konstruktion och verkningssättet hos fordon av det slag ansökan avser,

4. sökandens förmåga att i landsvägs- och gatutrafik föra fordon av det slag ansökan avser,

5. sökandens sinnesnärvaro och omdömesförmåga.

Körkortslagens sålunda återgivna lämplighets-, kunskaps- och färdighetskrav synes utskottet ägnade att – så långt det för närvarande är möjligt – säkerställa att alla körkortssökande, även de yngsta, har de grundläggande kvalifikationer som behövs i trafiken. Om ett särskilt förarprov införs för den som vill köra tung motorcykel bör därför – även enligt utskottets mening – detta kunna begränsas till att avse ett körprov, om vederbörande avlagt godkänt prov på lätt motorcykel.

De trafiksäkerhetsvårdande myndigheterna prövar fortlöpande möjligheterna att förbättra förarutbildning och förarprov, bl. a. med inriktning på de unga förarna.

Med hänvisning härtill och till vad utskottet i övrigt nu anfört avstyrks motion 1984/85:3047 (m) i den del den avser önskemål om att regeringen lägger fram ett nytt förslag om körkort för tung motorcykel.

I motion 1984/85:3045 (m) yrkas att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna framhåller att en rad åtgärder på senare tid har vidtagits för att förbättra motorcyklisternas säkerhet. De problem som uppstod när antalet motorcyklar för några år sedan dramatiskt ökade kommer därför med stor sannolikhet att reduceras under de närmaste åren. Det finns dessutom en tendens – fortsätter motionärerna – till att antalet motorcyklar nu stagnerar. Om den tendensen består kommer vi sannolikt att få fler erfarna mc-förare, samtidigt som vi får färre debuterande förare. Kravet på ett särskilt körkort för tung motorcykel försvagas vidare av att det inte finns någon entydig undersökning om lätta resp. tunga motorcyklars köregenskaper. Genom

propositionen har inte heller visats att ett särskilt körkort skulle få en positiv effekt på antalet mc-olyckor.

I likhet med motionärerna hyser utskottet den förhoppningen att de åtgärder som på senare tid vidtagits för att öka motorcyklisternas trafiksäkerhet skall medföra att antalet motorcykelolyckor minskar. Antalet motorcyklar i Sverige är för närvarande ca 105 000, varav ca 80 000 tunga. Antalet nyregistreringar per år har – enligt vad utskottet erfarit – minskat från en topp på ca 22 500 år 1982 till ca 14 500 år 1984. Nedgången i antalet nyregistreringar är dock inte någon mätare på antalet nytillkomna motorcyklister. Den innebär inte heller att de risker som motorcyklisterna löper i trafiken minskar. De förhållanden som påtalas i propositionen – särskilt olycksriskerna och olycksstatistiken – är enligt utskottets mening så allvarliga att ytterligare åtgärder nu krävs för att öka motorcyklisternas trafiksäkerhet.

De i propositionen nämnda fortbildningskurserna synes klart ha visat att utbildning krävs för att vederbörande skall bibringas de färdigheter som behövs för att kunna behärska en tung motorcykel. Enligt utskottets mening är det naturligt att förena ett krav på utbildning med ett krav på att utbildningen styrks. Utskottet har därför ingen erinran mot att ett särskilt förarprov införs för den som vill köra tung motorcykel eller mot vad föredraganden i övrigt anfört om ökad trafiksäkerhet för motorcyklister.

Av det anförda följer att utskottet avstyrker motion 1984/85:3045 (m) och motion 1984/85:3047 (m) i de delar som nu är i fråga. Utskottets ställningstagande innebär vidare att de nämnda yrkandena i motionerna 1984/85:439 (c), 1984/85:743 (m) och 1984/85:1970 (fp) synes bli tillgodosedda. De bör därför lämnas utan åtgärd.

3. Lagförslaget i den del det avser polismans förarbehörighet

Lagförslaget i den del det avser polismans förarbehörighet innebär att denne, om han har körkort med behörigheten B (personbil, lätt lastbil), i tjänsteutövning får föra fordon av alla slag.

Föredraganden erinrar om att det i körkortslagen finns några undantag från principen om differentierade körkort. Således får den som har körkort med behörigheten B under vissa förutsättningar föra även tung lastbil, släpfordon eller buss. Ett sådant undantag gäller bl. a. för polisman enligt 2 § andra stycket 3 körkortslagen. Däremot får polismannen inte föra motorcykel utan att ha ett körkort med behörigheten A.

I sin trafikövervakande funktion – fortsätter föredraganden – har polismannen inte sällan anledning att provköra eller köra undan fordon som kontrolleras. Detta bör polismannen kunna göra även om han inte har körkort för fordonsslaget. Det nämnda undantaget i körkortslagen har tillkommit av denna anledning. När undantaget beslutades gav körkort med behörigheten B automatiskt också behörigheten A. Därefter har emellertid

ett krav på förarprov på motorcykel införts för att få körkort med behörigheten A. Allt fler polismän har därför nu körkort enbart med behörigheten B. För att undantaget skall få samma innebörd som när det beslutades bör det således utvidgas till att avse även motorcyklar.

I motion 1984/85:3046 (fp) yrkas att riksdagen avslår lagförslaget i den del det avser polismans förarbehörighet. Motionären framhåller att hon finner införandet av ett särskilt förarprov för den som vill köra tung motorcykel vara en angelägen åtgärd. Det är emellertid inkonsekvent att ge polismän, som har körkort enbart med behörigheten B, rätt att föra tung motorcykel utan krav på särskilt förarprov.

Utskottet vill med anledning av denna motion understryka den föreslagna bestämmelsens undantagskaraktär. Huvudregeln enligt 2 § första stycket körkortslagen är att bil, terrängvagn eller motorcykel får föras endast av den som har körkort för fordonet. I vissa undantagsfall – t. ex. sådana som kan uppstå i samband med en polismans trafikövervakande funktion – är det emellertid, även enligt utskottets mening, lämpligt att polismannen, om han har B-behörighet, får föra ett fordon som han inte har körkortsbehörighet för. Polismannen kan t. ex., såsom föredraganden framhåller, behöva provköra eller köra undan ett fordon som kontrolleras.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1984/85:3046 (fp). Vidare avstyrks motionerna 1984/85:3045 (m) och 1984/85:3047 (m) i motsvarande delar.

4. Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande lagförslaget i de delar det ej avser polismans förarbehörighet*
att riksdagen med avslag på motionerna 1984/85:3045 (m) i denna del och 1984/85:3047 (m) i denna del antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i körkortslagen (1977:477), utom såvitt det avser 2 §,
2. *beträffande nytt förslag om körkort för tung motorcykel*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3047 (m) i denna del,
3. *beträffande särskilt förarprov för den som vill köra tung motorcykel*
att riksdagen
 - a. med avslag på motionerna 1984/85:3045 (m) i denna del och 1984/85:3047 (m) i denna del lämnar utan erinran vad föredraganden departementschefen i propositionen har anfört om ökad trafiksäkerhet för motorcyklister,
 - b. lämnar motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 8, 1984/85:743 (m) och 1984/85:1970 (fp) yrkande 2 utan åtgärd,

4. beträffande lagförslaget i den del det avser polismons förarbehörighet

att riksdagen med avslag på motionerna 1984/85:3045 (m) i denna del, 1984/85:3046 (fp) och 1984/85:3047 (m) i denna del antar det under moment 1 nämnda lagförslaget såvitt det avser 2 §.

Stockholm den 21 maj 1985

På trafikutskottets vägnar
KURT HUGOSSON

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Birger Rosqvist (s), Rune Torwald (c), Olle Östrand (s), Per Stenmarck (m), Margit Sandéhn (s), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp), Sven Henriksen (vpk), Göran Riegnell (m), Sören Lekberg (s), Ingrid Andersson (s), Lisbet Calner (s), Per-Richard Molén (m) och Per-Ola Eriksson (c).

Reservation

Särskilt förarprov för den som vill köra tung motorcykel (mom. 3)

Per Stenmarck, Görel Bohlin, Göran Riegnell och Per-Richard Molén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "I likhet" och slutar med "utan åtgärd" bort ersättas med text av följande lydelse:

Införandet av särskilt förarprov för den som vill föra tung motorcykel föreslogs i proposition 1981/82:81 om riktlinjer för det framtida trafiksäkerhetsarbetet. I sina av riksdagen i denna del godkända betänkanden TU 1981/82:19 och 1984/85:26 (rskr. 1981/82:231) framhöll utskottet att det inte hade övertygats om att ett genomförande av förslaget skulle medföra någon ökning av trafiksäkerheten. Förbättrad grundutbildning och fortbildning var enligt utskottet det lämpligaste sättet att söka öka motorcyklisternas trafiksäkerhet.

Sådana förbättringar har också genomförts, inte minst tack vare motororganisationernas insatser, men också genom högre krav på grundutbildning och strängare körkortsprov. Härtill kommer andra förbättringar i fråga om bl. a. motorcyklarnas synlighet och konstruktion samt i fråga om motorcyklisternas skyddsutrustning och deras användning av denna.

Det som i propositionen anförs angående skillnad i manöveregenskaper mellan lätt och tung motorcykel är på vissa punkter helt felaktigt. I allmänhet har en tung motorcykel bättre väghållning än en lätt motorcykel vid såväl kurvtagning som körning rakt fram. Dessutom kan inbromsning ske säkrare med en tung motorcykel. Orsaken härtill är den tunga motorcykelns lägre tyngdpunkt och mindre andel ofjädrad vikt, tvärtemot vad som således påstås i propositionen.

De positiva effekter, som alla vill åstadkomma, uppnås bäst genom en förbättrad grundutbildning. Propositionens förslag syftar enbart till en bättre hantering av själva fordonet. Detta är naturligtvis inte oväsentligt men betydligt viktigare är att alla utbildas till goda och omdömesgilla trafikanter, oavsett om de kör lätt eller tung motorcykel. Att omdömet i trafiken har en avgörande betydelse i samband med olyckorna illustreras av det faktum att av dödsolyckorna med motorcykel år 1984 flertalet hade en bakgrund vari ingick "saknad MC-behörighet", "misstänkt alkoholpåverkan", "återkallat körkort", "oregistrerat" eller "stulet fordon" etc.

Förslaget om särskilt förarprov för tung motorcykel synes därför enligt utskottets mening snarare leda till ökad byråkrati än till ökad trafiksäkerhet.

Av det anförda följer att utskottet vidhåller sin år 1982 uttalade uppfattning att något särskilt förarprov för den som vill köra tung motorcykel inte bör införas. Följaktligen tillstyrks motionerna 1984/85:3045 (m) i denna del och 1984/85:3047 (m) i denna del samt avstyrks motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 8, 1984/85:743 (m) och 1984/85:1970 (fp) yrkande 2.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. *beträffande särskilt förarprov för den som vill köra tung motorcykel*
att riksdagen med anledning av vad föredragande departementschefen i propositionen anfört om ökad trafiksäkerhet för motorcyklister, med bifall till motionerna 1984/85:3045 (m) i denna del och 1984/85:3047 (m) i denna del samt med avslag på motionerna 1984/85:439 (c) yrkande 8, 1984/85:743 (m) och 1984/85:1970 (fp) yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

Särskilt yttrande

Lagförslaget i den del det avser polismans förarbehörighet (mom. 4)

Olle Grahn (fp) anför:

Jag är medveten om att sådana polismän, som regelmässigt kör motorcykel i tjänsten, t. ex. motorcykelpoliser, får en mycket grundlig utbildning, där kraven, enligt vad jag erfarit, ställs mycket högre än vad som kommer att gälla vid det särskilda förarprov varom nu är fråga. Jag är också medveten om den föreslagna bestämmelsens undantagskaraktär. Sådan den är utformad utesluter den emellertid inte att polismän inte endast tillfälligtvis under tjänsteutövning kör tung motorcykel, även om de endast har körkortsbehörighet för personbil. Lagförslaget i denna del är således enligt min mening inte helt nöjaktigt.

Jag förutsätter emellertid att den nya bestämmelsen tillämpas i enlighet med de intentioner som framgår av vad jag nu anfört.

Propositionens förslag

Bilaga

Förslag till

Lag om ändring i körkortslagen (1977:477)

Härigenom föreskrivs att 2, 12, 15, 18, 20, 22, 40 och 49 §§ körkortslagen (1977:477)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Bil, terrängvagn eller motorcykel får föras endast av den som har körkort för fordonet. Ett körkort med behörigheten A gäller för tung motorcykel först när körkortshavaren har fyllt 18 år. Har släpfordon kopplats till en bil skall föraren ha körkortsbehörighet även för detta.

Utan hinder av första stycket får lastbil, släpfordon eller buss föras

Utan hinder av första stycket får
1. lastbil, släpfordon eller buss föras

1. utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller bensinstationsområde eller eljest kortare sträcka av den som har körkort med behörigheten B,

a) utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller bensinstationsområde eller eljest kortare sträcka av den som har körkort med behörigheten B,

2. med last eller passagerare i fall som avses under 1, om färden äger rum i samband med bärgning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet samt föraren av detta har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år,

b) med last eller passagerare i fall som avses under a), om färden äger rum i samband med bärgning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet samt föraren av detta har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år,

3. i tjänsteutövning av polisman, som har körkort med behörigheten B.

2. motorcykel, lastbil, släpfordon eller buss föras i tjänsteutövning av polisman, som har körkort med behörigheten B.

Den vars körkort har återkallats får inom garageområde, verkstadsområde eller liknande utan last eller passagerare föra fordon av det slag som det återkallade körkortet berättigade honom att föra, om medgivande därtill har lämnats. Sådant medgivande får avse en tid av högst tre år.

12 §

Sökanden skall vid tidpunkten för *utfärdandet* av körkort ha uppnått en ålder av

- 16 år för behörigheten A,
- 18 år för behörigheten B,
- 19 år för behörigheten C,
- 20 år för behörigheten D,
- 19 år för behörigheten E,
- 19 år för taxibehörighet.

Sökanden skall vid tidpunkten för *utlämnandet* av körkort ha uppnått en ålder av

¹ Lagen omtryckt 1980:977.

Nuvarande lydelse

För utfärdande av körkort med behörigheten C, D eller E eller taxi-behörighet krävs att sökanden har körkort med behörigheten B, om han ej inom tre år före utfärdandet har haft körkort med den behörighet som sökes.

Föreslagen lydelse

Körkort med behörigheten C, D eller E eller *med* taxibehörighet *får lämnas ut endast om* sökanden har körkort med behörigheten B, *såvida sökanden inte inom de tre senaste åren har haft körkort med den behörighet som söks.*

15 §

Ett körkort gäller inte

1. innan det har lämnats ut,
2. medan det är återkallat,
3. medan det är omhändertaget,
4. om det har ersatts med ett annat körkort.

Ett körkort blir också ogiltigt, om det inte efter *ansökan av körkorthavaren* förnyas senast vid den tidpunkt under tionde året efter utfärdandet eller senaste förnyelsen som trafiksäkerhetsverket har bestämt. Ett sådant körkort får förnyas, om körkorthavaren ansöker om det inom ett år från det att kortet blev ogiltigt.

Ett körkort blir också ogiltigt, om det inte efter *anmaning* förnyas sedan tio år förflutit från körkortets utfärdande.

18 §

Till grund för återkallelse av körkort till följd av brottslig gärning skall beträffande frågan huruvida brott föreligger läggas lagakraftvunnen dom eller *åklagares* beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning att *ej tala å gärningen*.

Till grund för återkallelse av körkort till följd av brottslig gärning skall beträffande frågan huruvida brott föreligger läggas lagakraftvunnen dom eller beslut *om åtalsunderlåtelse* enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning.

20 §²

Bestämmelserna i 16–19 §§ gäller i tillämpliga delar

1. i fråga om körkortstillstånd,
2. i fråga om rätt att *erhålla förnyelse av körkort* vars giltighetstid har löpt ut.

Bestämmelserna i 16–19 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om körkortstillstånd.

² Ändringen innebär bl. a. att andra stycket upphävs.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Återkallelse enligt första stycket 2 på grund av att körkortshavaren har gjort sig skyldig till olovlig körning genom att föra fordon av det slag, som körkortet har gällt för, får ske endast om särskilda skäl föreligger.

22 §³

I stället för att körkortet återkallas skall körkortshavaren meddelas varning i sådana fall som avses i 16 § 2–6, om varningen av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

I stället för att körkortet *eller körkortstillståndet* återkallas skall körkortshavaren meddelas varning i sådana fall som avses i 16 § 2–6, om varningen av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Om körkortshavaren har brutit mot 4 § 2 mom. lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott eller 6 kap. 2 § tredje stycket järnvägstrafiklagen (1985:192) men inte före färdens slut hade förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färdens uppgick till 0,8 promille, får varning meddelas honom i stället för återkallelse om omständigheterna är mildrande.

40 §

Länsrätten prövar mål om återkallelse av körkort, körkortstillstånd och traktorkort, mål om nedläggning av spärrtid efter återkallelse, *mål om återkallelse som avses i 20 § första stycket 2* och mål om vägran att godkänna ett utländskt körkort.

Länsrätten prövar mål om återkallelse av körkort, körkortstillstånd och traktorkort, mål om nedläggning av spärrtid efter återkallelse och mål om vägran att godkänna ett utländskt körkort.

49 §⁴

Besvär av det allmänna ombudet skall anföras inom tre veckor från den dag då det överklagade beslutet meddelades.

Har en part anfört besvär över ett beslut, får även motparten föra talan mot beslutet, trots att besvärstiden har gått ut. Besvären skall dock anföras inom en vecka från utgången av besvärstiden för den första besvärstalan. Återkallas eller förfaller denna, är även den senare besvärstalan förfallen.

³ Senaste lydelse 1985:197.

⁴ Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

Ett körkort som har blivit ogiltigt på grund av bestämmelserna i 15 § andra stycket i dess äldre lydelse blir giltigt igen den 1 juli 1985. Detta gäller dock inte om en ansökan om körkortstillstånd har avslagits, ett negativt förhandsbesked har lämnats, rätten att erhålla förnyelse har återkallats enligt 20 § första stycket 2 i den äldre lydelsen eller sökanden har underkänts i förarprov under den tid som körkortet har varit ogiltigt.

